

**INSTRUCTIUNEA
instruirii introductiv generale
de securitate și sănătate în muncă**

Nr. 1

1.1. Legile fundamentale cu privire la securitate și sănătate în muncă

1.1. Drept normă fundamentală în securitate și sănătate în muncă servește Codul de legi cu privire la muncă, actele legislative al Republicii Moldova, standarde, normative, regulamente, instrucțiuni, actele normative internaționale ratificate de Republica Moldova și toate prevăzând cerințele de securitate și igienă în organizarea muncii, față de mijloacele de producere, produsele tehnologice, locurile de muncă. Legile, standardele, normele, formele de instruire în securitate și sănătate în muncă sunt obligatorii pentru toate întreprinderile, funcționarii și lucrătorii lor.

Legilor cu privire la securitate și sănătate în muncă sunt supuși toți lucrătorii, care au relații de muncă cu întreprinderile și instituțiile de diferite forme de proprietate și gospodărire precum și studenții din sistemul de învățămînt superior și elevii școlilor profesionale, școlilor medii specializate și școlilor de învățămînt public general, care se află în momentul corespunzător la practica precum și alți participanți la diferite forme de muncă.

**1.2. Contractul de muncă, orele de lucru, orele de odihnă.
Securitatea și sănătatea în muncă a femeilor și minorilor.**

Fiecare persoană, care se angajează la întreprindere este obligată să semneze contract de muncă. Acest angajament între lucrător și întreprindere la care lucrătorul își asumă obligația de a îndeplini munca corespunzătoare unei specialități, calificații sau post cu supunere unui regim intern de lucru prevede ca întreprinderea să remunereze munca lucrătorului dar și să asigure în mod obligatoriu condițiile de muncă prevăzute de legislația cu privire la muncă printr-un contract colectiv cu angajații din ambele părți.

Contractele de muncă se semnează:

- a) pentru termen nelimitat;
- b) pentru termene ce prevăd executarea unor lucrări determinate.

Administrația nu este în drept de a cere de la lucrător executarea lucrărilor ce nu sunt prevăzute în contractul de muncă. Lucrătorul este obligat să execute lucrul încredințat și nu este în drept de al lăsa în seamă altei persoane cînd excepțiile nu sunt prevăzute de lege.

Contractul de muncă semnat pentru termen nelimitat, precum și contractul de muncă pentru termen limitat poate fi întrerupt de administrație înainte de expirarea termenului în cazurile cînd:

- a) întreprinderea este lichidată, se reduce numărul de state al lucrătorilor sau numărul de lucrători;
- b) lucrătorul nu corespunde cerințelor funcționale sau de specialitate în urma lipsei de calificație sau din cauza stării sănătății ce obstracționează lucrărilor date;
- c) lucrătorul nu execută funcțiile sale obligatorii asumate în fața colectivului de muncă sau prevăzute de regulamentul intern de muncă și o face în mod ne motivat și sistematic și dacă față de el singur au fost aplicate și alte sancțiuni disciplinare sau de influență socială;
- d) lucrătorul lipsește de la serviciu mai mult de 4 luni la rînd din cauza pierderii capacitatei de muncă cu excepția cazurilor de concedii de maternitate; lucrătorul care își pierde capacitatea de muncă în rezultatul traumelor în timpul lucrului sau a bolilor profesionale își păstrează locul de muncă pînă la refacerea capacitatei de muncă sau pînă la stabilirea oficială a invalidității;
- e) lucrătorul lipsește de la serviciu (inclusiv mai mult de patru ore consecutive în timpul zilei de muncă) fără motive întemeiate;
- f) este restituit la serviciu persoana care execută anterior această funcție;
- g) nu se permite concedierea lucrătorului din inițiativa administrației în timpul pierderii capacitatei de muncă sau în perioada concediului.

În caz de încălcare a legilor de securitate și sănătate în muncă din partea corpului administrativ și fiind acest fapt confirmat de către organele de control și supraveghere, lucrătorul poate să ceară să fie concediat cu respectivele indemnizații

Limita orelor de lucru se stabilește prin legea sau în acord cu legea și se consideră ca atare "ore de lucru" în timpul cărora lucrătorul este obligat să execute lucrul de care este însărcinat.

Norma numărului de ore de lucru pentru lucrători cuprinde 40 ore pe săptămână cu opt ore de lucru pe zi. Excepțiile de la normă privind numărul de ore de lucru sunt:

- a) număr redus de ore de lucru;
- b) zi de muncă incompletă.

Numărul redus de ore de muncă se stabilește pentru următoarele categorii de lucrători:

- a) pentru persoane în vîrstă de la 16 pînă la 18 ani – 36 ore pe săptămână (7 ore pe zi);
- b) pentru persoane de la 15 pînă la 16 ani – 24 ore pe săptămână (6 ore pe zi);
- c) pentru persoane care execută lucrări în condiții nocive pentru sănătate – nu mai mult de 36 ore pe săptămână.

Prin acord între lucrător și administrație atât în momentul angajării, cât și pe parcursul muncii poate fi stabilit sau modificat numărul de ore de lucru pe zi sau pe săptămâna de muncă. Remunerarea lucrătorului se înfăptuiește în aceste cazuri proporțional cu numărul de ore acumulat la muncă sau în dependență de produs.

Drept "întrerupere" se înțelege timpul stabilit în cadrul regimului de muncă în decursul căreia (întreruperea) lucrătorul este liber de obligațiile sale de muncă și poate folosi acest timp după buna sa voință. Zilele de odihnă sunt – sâmbăta și duminica.

Legislația muncii prevede o serie de înlesniri pentru femeile care lucrează.

La cele menționate se mai referă următoarele:

a) se interzice aplicarea muncii femeilor la lucrări grele și nocive. De exemplu, se interzice aplicarea femeilor ca sudori, încărcători de bitum, fochist sau mașinist la cazangerie, lăcătuși la tehnica sanitară și instalator de apă, lemnar, zidar precum și în interiorul oricăror recipiente sau puțuri;

b) se interzice ducerea sau ridicarea cu brațele pentru a disloca greutăți după cum urmează:

- 10 kg greutate cu o singură ridicare;

- 7 kg greutate dacă încărcătura cu bucata este mișcată pe orizontală, iar în decurs de o tură nu se permite a transporta mai mult de 1750 kg/m pe schimb, iar de pe podea – 875 kg/m pe schimb.

Pentru domnișoarele de la 16 pînă la 18 ani norma de greutate dusă o dată – nu mai mult de 2 kg, pentru domnișoarele de pînă la 14 – 16 ani transportarea greutăților cu brațele este interzisă;

c) se limitează lucrul femeilor la operațiuni de încărcare și descărcare;

d) se interzice lucrul în turele de noapte și în afara orelor de lucru precum și trimiterea în deplasare a femeilor gravide, mamelor cu prunci sugaci și a femeilor cu copii de pînă la 8 ani;

e) femeile gravide se transferă la lucrări mai ușoare, de asemenea mamele cu sugaci și femeile avînd copil de pînă la un an;

f) se prevede concediu de maternitate;

g) la concediul de maternitate se adaugă concediu anual;

h) se oferă concediu suplimentar fără remunerare pentru mamele, care au copii de pînă la trei ani;

i) se oferă garanție pentru angajare la serviciu și se interzice concedierea cu dezangajare a femeilor gravide, a mamelor cu sugaci și a femeilor care au copii cu vîrstă de pînă la un an și-a.

Persoanele care sănătatea sub vîrstă de 18 ani de asemenea se folosesc de unele înlesniri:

a) se interzice angajarea la serviciu a persoanelor sub vîrstă de 16 ani, numai în formă de excepție și cu acordarea comitetului sindical pot fi acceptate persoane ajunse la vîrstă de 15 ani;

b) se interzice însărcinarea persoanelor sub vîrstă de 18 ani cu lucrări grele și lucrări nocive; se interzice transportarea sau dislocarea greutăților cu brațele pentru tinerii lucrători - dacă depășește 2 kg (minorii-bărbați) și dacă depășește 2 kg (minorele-domnișoare). Transportarea sau dislocarea greutăților de tot felul este interzisă pentru persoanele sub vîrstă de 16 ani;

c) se interzice angajarea sau însărcinarea lucrătorilor sub vîrstă de 18 ani la lucrările nocturne sau supra orele de lucru precum și la lucrările din zilele de odihnă sau festive;

d) concediul li se oferă numai în decursul verii cu termen de pînă la 30 zile calendaristice.

1.3. Regulamentul disciplinei de muncă și regimul intern de muncă.

Lucrătorii întreprinderii sănătatea sub vîrstă de 18 ani sunt obligați:

a) să lucreze cînd și conștiincios;

- b) să respecte disciplina de muncă, să se prezinte la timp la serviciu, să respecte durata orelor stabilite pentru muncă, să execute la timp și precis dispozițiile administrației, să sporească productivitatea muncii, să obțină o producție de înaltă calitate, o înaltă calitate în lucrul îndeplinit și înaltă cultură a producerii;
- c) să respecte disciplina tehnologică;
- d) să studieze și să însușească practic precum și să respecte cerințele normelor, regulilor și a altor acte normative cu privire la securitate și sănătate în muncă, igienei de producere, securității contra incendiilor;
- e) să înceapă lucrul fiind în astfel de aptitudine pentru muncă ca să nu se expună pericolului el însuși și să nu prezinte acest pericol pentru alți colaboratori;
- f) să păstreze în ordine și curățenie locul său de muncă respecte igiena în încăperi și pe teritoriu.

Pentru încălcarea disciplinei de muncă și a cerințelor regimului intern de muncă lucrătorul poate fi supus următoarelor sancțiuni:

- a) observație;
- b) mustrare;
- c) mustrare aspră;
- d) concediere.

Pentru participarea activă în lucrul de securitate și sănătate în muncă colectivele de muncă și lucrătorii luați aparte sunt posibili de a fi stimulați.

1.4. Garantarea lucrătorilor contra staționării nevoite sau în caz de a refuza să lucreze cînd lipsesc condițiile de asigurare a muncii.

Pentru timpul de întrerupere a lucrului la întreprindere, în secții, la locurile de lucru din cauza unor încălcări a legislației cu privire la securitate și sănătate în muncă comise fără vina lucrătorului, pentru lucrător se păstrează locul de lucru, postul ce ocupă și remunerarea salarială în mediu. Refuzul lucrătorului de a executa un lucru pentru care nu sunt asigurate condițiile de securitate și sănătate în muncă și persistă pericolul de a se aduce prejudicii sănătății sau însăși vieții lucrătorului se consideră drept motivat cu plin temei și nu poate avea nici o consecință de responsabilitate pentru acest lucrător.

2. Regulamentul de comportare a lucrătorilor pe teritoriul întreprinderii, în încăperile de producere și cele auxiliare.

Aflându-se pe teritoriul întreprinderii, în încăperile de producere și cele auxiliare este strict necesar de a respecta următoarele cerințe:

- a) a fi prudent și cu maximă atenție, a merge numai pe trotuare speciale sau locuri semnalate;
- b) a se păzi de camioanele în mișcare și de alt transport aflat în mișcare;
- c) trecând pe lângă automobile sau alt transport a fi atent și a nu traversa înaintea transportului care se mișcă;
- d) a nu trece și a nu sta sub încărcături ridicate, care se află în suspensie sau mișcate de mașini încărcătoare;

- e) a nu trece pe sub schelării și a nu sta pe sub schelele de construcție sau locuri de unde pot cădea diferite obiecte;
- f) a se trece în secții și sectoare numai pe pasajele cu această destinație;
- g) a nu se umbla prin secții, sectoare și alte încăperi fără necesitate;
- h) a nu părăsi locul de muncă din propria inițiativă, fără de a aduce la cunoștință conducătorul direct al locului de muncă;
- i) a nu se atinge de cabluri și fire conductoare electrice, de instalații și utilaje electrice;
- j) pe teritoriu și în încăperi să se respecte strict regimul contra incendiilor; a nu se folosi de foc deschis și a se fuma numai în locurile indicate pentru aceasta;
- k) a nu fi prezent la locul său de muncă în stare de ebrietate alcoolică, narcotică sau toxică;
- l) a nu se bloca cu îngărmădiri pasajele, trecerile, utilajele de distribuire a curentului electric, nici mijloacele contra incendiului;
- m) a nu se arunca hârtii, gunoi, cârpe și alte mijloace de spălat, șters și curățit; ultimele a fi depozitate în cutii și urne speciale;
- n) pentru a bea apă trebuie să se folosească instalații speciale de saturare, fântânile țășnitoare, vase cu apă fiartă;
- o) a nu se folosi aparate electrice în poziție conectată, a nu lăsa lumina aprinsă, a deconecta condiționerele și alt aparataj electric cînd se părăsește încăperea.

3. Principalii factori de pericol și nocivi în mediul de producere.

Metodele și mijloacele de preîntâmpinare a accidentelor de muncă și bolilor profesionale. Mijloace de protecție colectivă.

Semne de securitate. Traumatismul electric.

3.1. Principalii factori ai traumatismului sînt:

- a) utilajul de producere;
- b) instalațiile electrice și conductorii electrici;
- c) căderile (în timpul deservirii și reparației utilajelor din neatenție în timpul mișcării, în timpul operațiilor de construcție);
- d) căderea obiectelor de la înălțime;
- e) precipitarea construcțiilor;
- f) explozia încăperilor cu nivel de praf ridicat;
- g) intoxicarea sau asficierea în urma eliminării gazelor;
- h) incendii;

În secțiile de producere pot exista următorii factori de pericol nocivi care au influențe asupra organismului uman:

- 1) Fizici:
 - a) mașinile și mecanismele mobile;
 - b) părțile mobile ale utilajului de producere;
 - c) temperaturile ridicate ale suprafețelor utilajului, materialelor, apei, vaporilor;
 - d) temperatura ridicată a aerului în zona de lucru;
 - e) umiditatea ridicată a aerului;
 - f) nivelul ridicat de zgomot;
 - g) lipsa de lumină necesară în zona de lucru;
 - h) nivelul ridicat de concentrație a electricității statice;

- i) ridicarea tensiunii curentului în circuitele electrice, scurtul circuit căruia poate fi expus și organismul uman;
- j) aflarea locului de muncă la înălțime.
- 2) Chimici:
 - a) gazele toxicante;
 - b) alte influențe nocive.
- 3) Psihofiziologici – suprasolicitările fizice (transportarea și mișcarea greutăților, monotonia muncii).

3.2. Metodele și mijloacele de prevenire a accidentelor și bolilor profesionale sînt următoarele:

- a) instruirea lucrătorilor în domeniul protecției muncii;
- b) respectarea cerințelor normelor și regulilor de protecție a muncii;
- c) aplicarea mijloacelor individuale de protecție;
- d) asigurarea protecției contra acțiunii factorilor traumatici la nivel de colectiv (organizarea condițiilor de muncă în corespondere cu regulile și normele de protecție a muncii, normele sanitare de producere și de protecție contra incendiilor);
- e) respectarea strictă a disciplinei de muncă și a tehnologiei de producere;
- f) controlul și autocontrolul;
- g) respectarea regimului de lucru și odihnă.

3.3. Energia electrică este principala sursă pentru alimentarea utilajului tehnologic și de lumină. De aceea pentru lucrători există pericol sporit de a fi lezionați de curentul electric.

Pentru evitarea traumatismului se cere:

- a) Montajul, deservirea și folosirea utilajului electric, dispozitivelor și a conductorilor electrici trebuie să corespundă cerințelor "Regulilor de utilizare tehnică a instalațiilor electrice a consumatorilor";
- b) Personalul cu calificație electrotehnică, care deservește instalațiile electrice trebuie să fie instruit cu calificarea II – IV categorie în domeniul protecției electrice;
- c) Lucrătorii care efectuează operații la executarea cărora pot apărea pericolele lezării cu curentul electric trebuie să fie instruiți cu capacitatea la categoria I în domeniul protecției electrice. Controlul cunoștințelor pentru această categorie se efectuează o dată pe an;
- d) A se folosi de dispozitive și instrumente electrice numai când ele sunt în stare bună. A se folosi cabluri izolate, șnururi, prize și ștechere în stare bună;
- e) Înainte de a realiza lucrări de montaj și reparație a instalațiilor electrice sau a rețelelor electrice se cere ca ele să fie complet descărcate de curentul electric și tensiunile remanente. Pe aparatul de conectare și deconectare este necesar să se afișeze plăci de prevenire cu inscripții: "Interzisă conectarea!", "Lucrează personalul!".
- f) A se instala semne de securitate cu inscripții de prevenire și explicații pe utilajul electric;
- g) A se controla constant și neapărat înainte de a începe lucrul existența și starea tehnică a prizei de legare la pămînt sau la conductorul neutru pentru tot felul de utilaje, aparat, piloni metalici și alte elemente superioare de iluminat, părțile metalice a instalațiilor și construcțiilor;
- h) În timpul lucrului la utilajul sau instalațiile electrice a se folosi de mijloacele de protecție corespunzătoare;

- i) A nu se atinge de cabluri goale pentru nu a intra în contact cu conductoarele de curenț electric ale utilajelor electrice;
- j) Pentru persoanele care nu aparțin de personalul electrotehnic este interzisă efectuarea oricărei reparații de instalații electrice, de dispozitive electrice sau de iluminat, a cablurilor mai ales dacă toate acestea se află sub tensiune electrică.

4. Normele principale de sanitarie în producere și igienă personală.

4.1. Maladiile profesionale sunt un rezultat al ignorării regulilor de sanitarie în procesul de producere, a igienei industriale la întreprinderi precum și a încălcării acestor reguli și norme din partea lucrătorilor.

4.2. Una din principalele cerințe este de a crea și menține un microclimat normal în zonele de producere, de a evita și de a nu permite să se ajungă la formarea unor factori nocivi de producere dintre cei care au fost menționați mai sus.

4.3. Toți lucrătorii sectoarelor respective trebuie să fie asigurați cu haine și încăltăminte de protecție.

4.4. Pentru întreprinderi și instituții este obligatoriu să se dispună de încăperi amenajate conform normelor și regulilor sanitare cum sunt: vestiar (garderobă), dușuri, servicii de toaletă, lavoare, încăperi pentru albituri, pentru a lua masa, de igienă personală pentru femei, pentru fumat și cabinete de relaxare.

4.5. La sectoarele ne dotate cu dușuri se prevede ca lucrătorilor să se livreze gratuit săpun în proporție de 400 gr. pe lună pentru un lucrător.

4.6. Pentru unele categorii de lucrători care sunt ocupați la lucrări în condiții nocive se prevede livrarea de lapte sau altor alimente și vitamine cu același efect.

4.7. Fiecare lucrător este obligat ca pe parcursul orelor de lucru să respecte neapărat normele de igienă personală.

4.8. Fiecare lucrător este dator să se supună unui control medical prealabil semnării contractului de muncă precum și să treacă examinări medicale periodice pe parcursul controlului în vigoare. Pentru termenul când lucrătorul este supus controlului medical obligatoriu lui i se păstrează locul de lucru (postul) și salariul mijlociu. Lucrătorul este în afara dreptului de a refuza să fie supus examinării medicale. În caz de eschivare a examenului medical din partea lucrătorului prin ne prezintarea sa prin faptul de a nu executa recomandările comisiilor medicale administrația întreprinderii este în drept de a trage pe lucrător la răspundere disciplinară sau a nu-i permite acces la îndeplinirea serviciului.

5. Mijloacele de protecție individuală.

Forma și normele de livrare a lor. Termenii de folosire.

5.1. În scopul evitării efectului factorilor nocivi asupra lucrătorului în timpul procesului de producere prin legislația Codului de Muncă se prevede livrarea gratuită a hainelor speciale de lucru, a încăltămintei speciale și a altor mijloace de protecție individuală.

5.2. Hainele speciale, încăltăminta și alte mijloace de protecție individuală (M.P.I.) se livrează lucrătorilor care îndeplinesc funcțiile, ocupă posturile și au profesiile prevăzute de regulamentele de ramura dată industrială și de normele de livrare gratuită a acestor M.P.I.

5.3. Toate M.P.I. ce se livrează lucrătorilor și funcționarilor trebuie să corespundă specificului și condițiilor de lucru, asigurând protecția muncii.

5.4. Hainele de lucru, încălțăminte și alte M.P.I. înmînate lucrătorilor se consideră drept proprietate a întreprinderii și se întorc acesteia în mod obligatoriu în momentul concedierii, transferării lucrătorului la alt serviciu sau la expirarea termenului de folosire.

5.5. În caz de pierdere sau deteriorare a M.P.I. din cauza lucrătorului – acesta duce răspundere materială în fața întreprinderii.

5.6. Lucrătorii sunt datori ca înainte de a începe lucrul să verifice starea hainelor, încălțăminte și altor M.P.I. speciale necesare și să le îmbrace precum și să le păstreze cu grijă.

5.7. Termenul de folosire a M.P.I. se calculează în limite calendaristice cu fixarea zilei de înmânare drept început a acestor limite.

5.8. A se vedea normele de livrare gratuită a hainelor, încălțăminte și a altor M.P.I. corespunzător profesiei sau a postului ocupat de persoana instruită în vederea protecției muncii.

6. Premizele și cauzele ce provoacă accidente, avariile sau incendii în sfera de producere.

Accidentele au loc la întreprinderi, unde nu se respectă cerințele privind securitatea și sănătatea în muncă. Împrejurările și cauzele accidentelor sunt diferite, printre care cele mai curente și specifice sunt următoarele:

- a) Folosirea de utilaje ce nu corespund normelor de stare tehnică bună.
- b) Lucrul la utilaje și mecanisme ce nu sunt dotate cu dispozitive de protecție sau acestea sunt deteriorate.
- c) Încălcarea regulilor de protecție a muncii, încălcarea instrucțiunilor pentru folosirea instalațiilor, utilajelor și mecanismelor.
- d) Lipsa de atenție și prudență.
- e) Ignorarea procedeelor și metodelor protectoare în timpul lucrului.
- f) Organizarea ne satisfăcătoare a locului de lucru.
- g) Controlul insuficient asupra comportării lucrătorilor și respectării din partea lor a prescripțiilor cu privire la securitate și sănătate în muncă.
- h) Instruirea insuficientă a lucrătorilor în domeniul securității și sănătății în muncă.

Cauzele avariilor și ale incendiilor sunt identice.

7. Protecția contra incendiilor. Metodele și mijloacele de prevenire a incendiilor, exploziilor și avariilor. Acțiunile personalului în cazul producerii lor.

7.1. Incendiul poate să se producă din următoarele cauze:

- a) din efectele termice ale curentului electric;
- b) de la descărcările electricității statice;
- c) de la scânteie de proveniență mecanică;
- d) de la încălzire rulmenților și a corpurilor (carcaselor, utilajului);
- e) din cauza folosirii focului deschis;
- f) din cauza fumatului în afara locurilor destinate pentru aceasta;
- g) de la descărcările electrice în timp de furtună.

7.2. Spre evitarea incendiilor și avariilor se cere a observa strict regimul contra incendiului, instrucțiunile de protecție contra incendiului, instrucțiunile tehnologice și cele de utilizare a utilajelor, mașinilor și mecanismelor.

7.3. Mijloacele de stingere a incendiilor de care dispune întreprinderea noastră:

- a) extincțoare chimice cu spumă OHP-10;
- b) extincțoare carbonice și pulverulente;
- c) hidrante de incendiu cuplate cu furtunuri de incendiu;
- d) butoaie cu apă și găleți;
- e) lăzi cu nisip și lopeți;
- f) topoare, căngi și răngi (baze de fier);
- g) produse din asbest și.a.

7.4. În caz de producere a incendiului lucrătorul este obligat:

- a) a ridica alarma contra incendiului;
- b) a comunica pe telefon despre incendiu formând 901;
- c) a comunica șefului de producere;
- d) a începe stingerea incendiului cu mijloacele disponibile, respectând securitatea necesară;
- e) a lua măsurile necesare pentru evacuarea celor lezionați și a le oferi primul ajutor respectiv.

8. Regulile de prim ajutor celor lezionați.

Vezi instrucțiunea nr. 2 "Acordarea primului ajutor medical".

Elaborat: BOGOS Ion /